

Building a Sukka: more than just a Lechsher mitzva

1 תלמוד בבלי מסכת מכות דף ה עמוד א

אבא שאול אומר: מה חטבת עצים רשות אף כל רשות, יצא האב המכה את בנו, והרב הרודה את תלמידו, ושליח ב"ד.

2 תלמוד בבלי מסכת מכות דף ה עמוד א

א"ל ההוא מרבנן לרבא: ממאי דמחטבת עצים דרשות? דלמא מחטבת עצים דסוכה ומחטבת עצים דמערכה, ואפ"ה אמר רחמנא: ליגלי! א"ל: כיון דאם מצא חטוב (אינו חוטב) לאו מצוה, השתא נמי לאו מצוה.

3 רש"י מסכת מכות דף ה עמוד א

השתא נמי - כי לא מצא חטובה אין החטבה מצוה אלא עשיית הסוכה.

4 תלמוד בבלי מסכת שבועות דף כט עמוד א

בשבע לבטל את המצוה, שלא לעשות סוכה, ושלא ליטול לולב, ושלא להניח תפילין. זו היא שבועת שוא

5 שאילתות דרב אחאי פרשת וזאת הברכה שאילתא קסט

דמחייבין דבית ישראל למעבד מטללתא ומיתב בה שבעה יומי דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים וכת' בסכות תשבו שבעת ימי'

6 תלמוד ירושלמי מסכת ברכות פרק ט דף יד טור א/ה"ב

העושה סוכה לעצמו אומ' ברוך אשר קידשנו במצותיו וציונו לעשו' סוכה לאחר' לעשות לו סוכה לשמו נכנס לישב בה אומר ברוך אשר קידשנו במצותיו וציונו לישב בסוכה

7 תלמוד בבלי מסכת מנחות דף מב עמוד א

רב אדא בר אהבה רמי חוטי וקא מברך לעשות ציצית

8 תלמוד בבלי מסכת מנחות דף מב עמוד ב

אלא לאו היינו טעמא, כל מצוה דעשייתה גמר מצוה... צריך לברך, וכל מצוה דעשייתה לאו גמר מצוה, כגון תפילין, אינו צריך לברך

On the first night, say the following blessing. On the second night, after it (some say it before on both nights).

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם
אשר קדשנו במצותיו, וצונו לישב בסוכה.

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם
שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

9 תלמוד בבלי מסכת סוכה דף מו עמוד א

העושה סוכה לעצמו אומר ברוך שהחיינו וקיימנו כו'

10 תלמוד בבלי מסכת עירובין דף מ עמוד ב

מכל מקום בעינו כוס? לימא מסייע ליה לרב נחמן, דאמר רב נחמן: זמן אומר אפילו בשוק. - הא לא קשיא - דאי קלע ליה כוס ... והלכתא: זמן אומר אפילו בשוק.

Netziv Haamek
she'elah
skelta 607

ותו ק' למכ לא
פקעה כשיס אלא מעשית
סוכה ולא מעשית לולב
ושופר, אלא ודאי לא עלב
עביד לצרך אלא על הכנה
דכתיבא בחורב כמו עשית
ליצית דכתיב ועשו לכם
ליצית, גדילים תעשה לך,
ואע"ג שאין זה עיקר וגעור
במאור חרימא חתר דכתיבא בלשון מיע סיל דכתיב לצרך,

רבינו למאי כתיב מלות עשית בסוכה כפני עמיה ושיב
כפני עמיה. אלא נראה ללמוד מלשון רבינו, דאף על גב
דעיקר מלות סוכה הוא כושיב, וכעשית אינה אלא
ככנה, מפי' יש צב מלות באשר ככנה זו כתיבא בחורב
וסוכה משאר ככנות דמלות שאינן כחוצין בחורב, ואינה
דומה עשית סוכה וכתיבת הוי"מ דכתיב וכתבתם ושמרתם
מלת מלות דכתיב ושמרתם את המלות וככנה דשבת
וכדומה. לאגידת לולב ותקון שופר וכדומה שלא נזכר צב
שנס ככנה אלא גוף המלכה. ונראה דהא דאי צמחנות
דמי' אי דרב אדא ב"א רמי חוטי ומצדך לעשות ליצית

12

ונדעס זמלוכ
בו יוסר מזעלוחו דזכנוכ חינו חלא זכנוכ המפורעה
בחורב כמו זכנוכ דזכנוכ וזכנוכ חת אשר יצאו

14 תלמוד בבלי מסכת קידושין דף מא עמוד א
מתני'./ האיש מקדש בו ובשלוחו...

גמ'. השתא בשלוחו מקדש, בו מיבעיא? אמר רב יוסף: מצוה בו יותר מבשלוחו; כי הא דרב ספרא מחריך רישא, רבא מלח שיבוטא.

15 ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה ריב

והמצוה הרי"ב היא שצונו לפרות ולרבות ולכוין לקיים המין וזאת היא מצות פריה ורביה והוא אמרו יתעלה (בראשי' א) פרו ורבו.

16 ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה ריג

והמצוה הרי"ג היא שצונו לבעול בקדושין ולתת דבר ביד האשה או בשטר או בביאה. וזו היא מצות קדושין

17 רמב"ם הלכות אישות פרק ג הלכה כג

כל המקדש אשה בין על ידי עצמו בין על ידי שליח צריך לברך קודם הקידושין הוא או שלוחו ואחר כך מקדש בדרך שמברכין קודם כל המצוות, ואם קידש ולא בירך לא יברך אחר הקידושין שזו ברכה לבטלה, מה שנעשה כבר נעשה. +/השגת הראב"ד/ צריך לברך קודם קדושין או הוא או שלוחו ואחר כך מקדש. א"א אין אנו אומרין כן אלא מקדש ואחר כך מברך והטעם מפני שהדבר תלוי בדעת אחרים שאם תמשך האשה ולא תרצה לקבל הרי הברכה לבטלה, וזה הטעם לברכת האב שמברך להכניסו בבריתו של אברהם אבינו. +

18 רא"ש מסכת כתובות פרק א סימן יב.

ונ"ל כי ברכה זו אינה ברכה לעשיית המצוה כי פריה ורביה היינו קיום המצוה ואם לקח פלגש וקיים פריה ורביה אינו מהחייב לקדש אשה וברכה זו נתקנה לתת שבח להקב"ה

19 שולחן ערוך אורח חיים סימן תרכד סעיף ה

והמדקדקים מתחילים מיד במוצאי י"כ בעשיית הסוכה, כדי לצאת ממצוה אל מצוה (מהרי"ל)
שולחן ערוך אורח חיים סימן תרכה
[א] ומצוה לתקן הסוכה מיד לאחר יום כפור, (דמצוה הבאה לידו אל יחמיצנה) (מהרי"ל).

20 ונדע שנת כתב
מכריל לעסוק זלולג חלא זכנוכ חלא זכנוכ
כתוב תעשה. איצרא כיז אפשר לומר לשיטת סתו גפי

21 תלמוד בבלי מסכת סוכה דף ט עמוד א

משנה. סוכה ישנה, בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין. ואיזו היא סוכה ישנה? כל שעשאה קודם לחג שלשים יום. אבל אם עשאה לשם חג, אפילו מתחילת השנה - כשרה.

22 תוספות מסכת סוכה דף ט עמוד א

סוכה ישנה בית הלל מכשירין - בירושלמי תני צריך לחדש בה דבר

23 משנה ברורה סימן תרלו ס"ק ד

ובלבד שיחדש וכו' - היינו לכתחלה ולמצוה בעלמא

24 תלמוד בבלי מסכת סוכה דף כח עמוד ב
תנו רבנן: כל שבעת הימים אדם עושה סוכתו קבע וביתו עראי. כיצד? היו לו כלים נאים - מעלן לסוכה, מצעות נאות - מעלן לסוכה. אוכל ושותה ומטייל בסוכה.

25
ויקרא פרק כג (לד) דבר אל בני ישראל לאמר רבמ"ם הלכות שופר וסוכה ולולב פרק ו הלכה ה
ויקרא פרק כג (ו) ויבחמשה עשר יום לח' דש' הזה חג המצות ליק' וק' שבעת ימים מצות ת' אכלו::

כ"ה
במדבר פרק כט פסוק יב ויבחמשה עשר יום לח' דש' השביעי מקרא ק' דש' יהיה לכם כל מלאכת עב' דה' לא תעשו
וחג' תם חג ליק' וק' שבעת ימים: במדבר פרק כח פסוק יז ויבחמשה עשר יום לח' דש' הזה חג שבעת ימים מצות יאכל:

כ"ו
דברים פרק טז (ג) ל' א' ת' אכל עליו חמץ שבעת ימים ת' אכל עליו מצות דברים פרק טז (ג) חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים באספך מגרונך ומיקרבך:

כ"ז
שמות פרק כג (טו) את חג המצות תשמ'ר שבעת ימים ת' אכל מצות כאשר צויתך למועד ח' דש' האביב פי בו יצאת ממצרים ול' א' יראו פני ריקם: (טז) ... וחג האסף בצאת השנה באספך את מעשיך מן השדה:

כ"ח
ויקרא פרק כג (מב) בסוכות תשב'ו שבעת ימים כל האזרח ב' ישראל ישבו בסוכות

26
רמב"ם הלכות שופר וסוכה ולולב פרק ו הלכה ה
כיצד היא מצות הישיבה בסוכה...

26
משתמע מכמה מקורות, למשל, שמנהג קובע על איזה פעולות בסוכה מברכין! גם נחלקו הראשונים אי מברכין על אכילת עראי בסוכה. לפי דעה אחת, הדבר תלוי בהחלטתו של האוכל עצמו!

28
ונל"פ שהרמב"ם סבור שאין ישיבה בסוכה מעשה מצוה כשאר מצוות, אלא בעיקר הוא דרך לקבוע מרכזיות הסוכה בתקופת החג. משום כך הקדימו התלמוד והרמב"ם לדון באריכות בפרטי החפצא של סוכה, שאין החפצא משמשת מעשה מצוה זה, אלא הפוך

29
אם נגיד שמעשה ישיבה בסוכה הוא פעולה מדוייקת ומוגדרת כמצוות רגילות קשה להבין גמישות כזו. אבל אם עיקר המחייב של ישיבה בסוכה הוא ההתייחסות כלפי החפצא של סוכה, אז יתכן שגם ההגדרה לפעמים תלויה במה שנהוג ומקובל בציבור או בגישתו האישית של כל גברא למה שהוא עושה.

30
אולי משמעות מצות ישיבה בסוכה לפחות חלקית, היא בזה שהגברא ככל שמתמצא בה יותר קובע שהסוכה באמת משמשת כדירתו המרכזית בתקופת החג! יוצא שישנו יחס כפול וגומלין בין ישיבה בסוכה וחפצא של סוכה: א. מצות ישיבה בסוכה היא מעשה המצוה, והסוכה היא האמצעי לקיום מצוה זו; ב. החפצא של סוכה עומדת במרכז כתמורת דירתו בתקופת החג, וחובת הגברא להתמצא בסוכה בחג ככל שאפשר היא הדרך לבטא תמורה זו

31
אבל עיקר המחייב של מצוה זו היא יצירת חפצא של סוכה שתהפך למרכז חייו ופעולותיו משך החג.